

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1900, kl. 7 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om restitution af erlagd tull vid utförelse af risgryn. (1:a A.)

Enligt § 9 mom. 3 tulltaxeunderrättelserna medgifves åt idkare af qvarnrörelse vid utförelse sjöledes från tullplats af följande, vid qvarnen framställda produkter, nemligen finsiktadt mjöl af hvete, råg eller korn samt gryn af hvete eller korn, restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande quantitet från utlandet införd omalen spanmål af samma slag, hvarvid iakttages, att 100 kilogram hvete anses lemna 75 kilogram mjöl, 100 kilogram råg eller korn 66 ²/₃ kilogram mjöl och 100 kilogram hvete eller korn 66 ²/₃ kilogram gryn, samt i öfrigt under vilkor, som i författningen närmare angifvas.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 122, af herr *H. Andersson* i Vestra Nöbbelöf, föreslås nu, att under enahanda vilkor måtte åt idkare af qvarnrörelse vid utförelse af risgryn medgifvas restitution af den tull, som af honom blifvit erlagd för en motsvarande quantitet från utlandet infördt oskaladt ris eller s. k. paddy, under iakttagande, att 100 kilogram af sistnämnda vara skall anses lemna 60 kilogram gryn.

Till stöd härför anför motionären följande:

»Enligt nu gällande tullbestämmelser medgifves restitution af tull, som blifvit erlagd för från utlandet införd spanmål, då den åter utföres efter det den blifvit vid svensk qvarn förmald. Denna svenska qvarnegare för nämnda varuslag tillerkända förmån tillkommer deremot *icke* idkarne af qvarnrörelse för förmalning af paddy till risgryn. Då svårigen torde kunna anföras något skäl, hvarför icke egarne af qvarnar för förmalning af paddy till risgryn skola ega tillgodonjuta nu nämnda förmån lika väl som egarne af qvarnar för förmalning af andra slag af spanmål, har säkerligen anledningen till berörda förhållande varit den,

att ifrågavarande industri först på senaste tiden blifvit införd här i landet, så att något behof af tullrestitution med afseende å sagda varuslag icke förut i någon högre grad här gjort sig gällande. Nu deremot, då tre stora risqvarnar blifvit anlagda i Sverige, torde beredandet af berörda förmån befinnas vara alldeles nödvändig för denna industris utveckling inom vårt land.

För tillfredsställande af konsumtionen af risgryn här i Sverige kunna qvarnarne hållas i gång endast en mindre del af året. De äro därför också anlagda med tanke på att en större del af deras tillverkningar skulle erhålla afsättning å den utländska marknaden. En dylik exportrörelse bör nemligen kunna bedrifvas med lika fördel från vårt land som från öfriga europeiska länder, dit paddyn ju också måste införas från utomeuropeiska orter, hufvudsakligen från Indien. Uti våra grannländer Danmark och Tyskland har denna exportrörelse erhållit en storartad omfattning. Från de stora risqvarnarne i Bremen och Hamburg exporteras årligen omkring 125,000 ton risgryn från hvardera platsen, och från Danmark utföres årligen jemväl en högst afsevärd quantitet risgryn. Tydligt är emellertid, att ett deltagande uti konkurrensen å den utländska marknaden icke kan ifrågakomma, utan att den vid införseln erlagda tullen restitueras.

Nyttan för vårt land af ifrågavarande industri, om den kan drifvas i stor omfattning, torde vara uppenbar. Den skulle befrämja utvecklingen af den utomeuropieska handeln med vårt land. Det ökade tonnage, som dymedelst skulle tillföras våra hamnar, skulle icke endast direkt bereda stat och kommuner stora inkomster, utan äfven indirekt vara till gagn derigenom att vid ökad beröring med främmande länder mer och mer befordra afsättning af inhemska alster på de utomeuropeiska marknaderna.

Jag anser mig derjemte böra påpeka den ytterligare fördel, som en i stor omfattning bedrifven rörelse för tillverkning af risgryn skulle medföra, derigenom att det affall, som vid fabrikationen af risgryn uppstår, eller »risfodermjöl», utgör ett jemförelsevis billigt foderämne af den mest närande och kraftiga beskaffenhet.

Då restitution af erlagd tull är en nödvändig förutsättning icke endast — på sätt nu blifvit framhållet — för risqvarnsindustriens utveckling till en för vårt lands handel och sjöfart gagnelig exportgren, utan äfven därför, att risqvarnsegarne i Sverige icke skola inom sitt eget land behöfva ligga under i konkurrensen från sina närboende tyska och danska konkurrenter, hvilka i sina respektive länder äro i åtnju-

tande af ifrågavarande förmån, har jag ansett nödigt, att rätt till dylik restitution af tull jemväl måtte beredas tillverkarne af risgryn i Sverige.

För att våra risgrynstillverkare med utsigt till framgång skola kunna upptaga konkurrensen med sina ofvannämnda grannar, fordras jemväl, att vid beräkning af restitution de blifva likställda med de danska tillverkarne, hvilka vid utförsel af den förädlade varan återfå för hvarje exporterade 60 ton deraf det tullbelopp, som blifvit erlagdt för 100 ton paddy.»

Enligt utskottet meddelad upplysning af sakkunnig person uppkomma vid förmalning af oskaladt ris eller s. k. paddy följande produkter, nemligen: hela gryn omkring 60 procent, s. k. bruck eller brutna gryn omkring 20 procent samt risfodermjöl och affall omkring 20 procent. Af dessa slag användas de hela grynen till hushållsändamål, brucken hufvudsakligast till stärkelseberedning och utfodring af fjäderfän samt rismjölet till kreatursfoder. Då följaktligen ingalunda vare sig brucken eller risfodermjölet saknar värde, är det tydligt, att, om restitution skulle beviljas enligt den af motionären föreslagna beräkningsgrund, eller att vid utförsel af 60 kilogram risgryn skulle beviljas restitution af erlagd tull för 100 kilogram oskaladt ris, en exportpremie skulle komma exportören till godo. Den af motionären föreslagna utbytesprocenten torde därför redan af detta skäl icke kunna antagas. Men äfven om utbytesprocenten höjdes, så att den komme att motsvara det verkliga utbytet vid förmalning af helt och hållet oskaladt ris med beräkning jemväl af andra uppkommande produkter än hela gryn, uppställer sig i allt fall vid tillämpningen den stora svårigheten, att riset i regel införes i blandningar af delvis oskaladt och delvis skaladt ris i olika proportioner, i följd hvaraf utbytesprocenten icke kan bestämmas till ett en gång för alla fastställt belopp.

Rörande förhållandena i Danmark, hvilka motionären framhållit såsom förebild och hvilka enligt hans förmenande skulle vara jemförliga med den af honom föreslagna bestämmelsen, har utskottet inhemtat, att derstädes vid utförsel af 60 pund risgryn medgifves afskrifning af 100 pund i exportörens kreditupplag af oskaladt ris. I händelse den importerade varan består af delvis oskaladt och delvis skaladt ris, uppföres enligt bestämmelserna i Danmark på importörens särskilda kreditupplagskonti för oskaladt och för skaladt ris så mycket, som det importerade partiet genom en jemförelse mellan å ena sidan vigten af en tunna af blandningen samt å andra sidan medelvigten af en tunna oskaladt ris, hvars vigt faststälts till 160 danska pund (1 pund = $\frac{1}{2}$

kilogram), och en tunna skaladt ris, hvars vigt faststälts till 236 danska pund, beräknas innehålla af det ena och det andra slaget. Om till exempel ett parti ris om 30,000 pund införes, innehållande en blandning af oskaladt och skaladt ris, af hvilket parti en tunna befinnes väga 204 pund, skall partiet, då det upplägges på kreditupplag, enligt nämnda beräkningsgrund antagas bestå af 9,907 pund oskaladt och 20,093 pund skaladt ris. Importören, som på grund häraf till statsverket häftar i skuld för de fastställda tullafgifterna för 9,907 pund oskaladt och 20,093 pund skaladt ris (för det sistnämnda slaget dock efter ett medgifvet afdrag af 11 $\frac{1}{2}$ procent), eger derefter vid utförsel af risgryn erhålla afskrifning å sitt konto för oskaladt ris enligt ofvan angifna grund, nemligen så, att för utförda 60 pund gryn afräknas 100 pund från den å hans konto uppförda myckenhet oskaladt ris. Af denna redogörelse framgår, att i Danmark ingalunda finnes medgifven någon sådan förmån, som motionärens förslag innebär, samt att, om en restitution af erlagd tull vid utförsel af risgryn skulle beviljas, ganska invecklade bestämmelser äro af nöden för beräkningen af denna restitution, bestämmelser, hvilka, huru de än uppgöras, ej torde kunna utgöra en allmängiltig och i alla särskilda skiftande fall rättvis grund för beräkningen.

Äfven om genom beviljande af restitution af erlagd tull vid utförsel af risgryn under beständare vilkor än dem, som redan nu finnas stadgade i § 9 mom. 5 tulltaxeunderrättelserna, skulle kunna möjliggöras för de svenska tillverkarne af denna vara vara att med fördel vinna afsättning på den utländska marknaden, något som emellertid ingalunda torde vara styrkt, har utskottet på grund af ofvan anförda skäl icke ansett sig kunna vare sig biträda motionärens förslag eller tillstyrka ett medgifvande af restitution efter någon annan beräkningsgrund.

Utskottet hemställer fördenskill,

att herr Anderssons ifrågavarande motion, angående beviljande af restitution af erlagd tull vid utförsel af risgryn, icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 april 1900.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

så, att endast en fjerdedel af första produkten eller grynen kan inom vårt land vinna afsättning. I följd häraf hafva qvarnarne måst söka sin marknad för risgryn äfven i andra länder. I dessa hafva de mött konkurrens från dylika anläggningar i Danmark och Tyskland, från hvilka länder risgryn exporterats, långt innan några risqvarnar funnos här i landet. Då, i följd af de förhållanden, hvarunder vår risförmalningsindustri nu arbetar, denna konkurrens visat sig omöjlig att bemöta, är det lätt förklarligt, att nu till Riksdagen framburits önskingar om vidtagande af en åtgärd, egnad att sätta våra risqvarnar i stånd att å utlandets marknad upptaga täflan med de danska och tyska.

Det är emellertid icke ensamt för risförmalningsindustrien, som denna fråga är af vigt; den har ej mindre betydelse för jordbruket. Vid förmalning af oskaladt ris eller s. k. paddy uppkommer, förutom första produkten eller grynen, jemväl s. k. risfodermjöl, som utgör ett värderikt foderämne såväl för nötkreatur som för svin och fjäderfän, hvilket framgår af bifogade analysintyg (se bil.). Då i Danmark, i följd af de derstädes gällande, i utskottets betänkande omförmälda stadgandena om afskrifning på kreditupplaget vid export af risgryn, en sådan export med lätthet kan ega rum, måste detta förhållande, på samma gång det länder den danska risförmalningsindustrien till nytta, äfven vara till gagn för det danska jordbruket, i det att detta, som jemväl i öfrigt på grund af gällande tullsatser har förutsättningar för att kunna med större fördel än det svenska jordbruket uppföda kreatur för gödning, kommer i åtnjutande af ytterligare ett billigt och värdefullt foderämne. I Sverige är deremot förhållandet annorlunda. Restitution af den för det oskalade riset erlagda tull måste här sökas hos generaltullstyrelsen för hvarje gång och beviljas endast under vilkor, som måste anses betungande för industrien och olämpliga i jordbrukets intresse. Förmalningen måste nemligen för kontrollens skull och för bestämmandet af utbytesprocenten öfvervakas af vederbörande tullmyndighet; och vidare måste *alla* dervid uppkommande användbara produkter, såväl grynen som risfodermjölet, exporteras, så att endast agnar och dam få stanna kvar i landet. Det svenska jordbruket har sålunda icke något tillfälle att draga nytta af det vid förmalning af ris för export uppkommande fodermjölet; och på samma gång lider ifrågasvarande förmalningsindustri genom omöjligheten att kunna med fördel eller ens utan förlust finna afsättning för risfodermjölet i utlandet.

Utskottet har från sakkunnigt håll erhållit den upplysning, att vid förmalning af oskaladt ris uppkomma omkring 60 procent *hela* gryn. Det torde dock kunna ifrågasättas, huruvida en så hög utbytesprocent

af enbart hela gryn är möjlig att erhålla. Vid en under tullmyndighets kontroll den 29 sistlidne januari i risqvarnen i Göteborg verkställd profmalning af ett parti oskaladt ris erhöles, på sätt inhemtas af ett utaf vederbörande tulltjensteman utfärdadt intyg, som varit för mig tillgängligt, endast 63,05 procent hela *och* krossade gryn, under det att återstoden bestod af fodermjöl, agnar och affall.

Då det därför synes kunna vara tvifvelaktigt, huruvida den af motionären föreslagna utbytesprocenten eller 60 procent är för alla fall tillräckligt hög, men, såvidt hittills vunnen erfarenhet gifvit vid handen, ett utbyte af 65 procent gryn, hela och krossade, är det högsta, som förekommit, torde restitution efter 65 procents utbyte kunna medgifvas utan fara för att risqvarnarne derigenom skulle erhålla någon utförsel-premie. Någon olägenhet för vår spanmålsproduktion af en rikligare tillgång på risfodermjöl är icke att befara, då sådant mjöl icke i någon form kan användas till menniskoföda.

Med hänsyn till såväl betydelsen för risförmalningsindustrien af denna fråga som äfven, helst i dessa tider af höga spanmålspris, vigten af att, så vidt ske kan, bereda jordbruket tillgång till billiga foderämnen, har jag inom utskottet yrkat, att utskottet måtte hemställa om bifall till motionen med den här ofvan angifna ändring; men då detta mitt yrkande icke vunnit utskottets bifall, tillåter jag mig nu hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att § 9 mom. 3 »
underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakt-
tagas bör» måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Förutom den tullrestitution, hvarom här ofvan
förmäles, medgifves ock åt idkare af qvarnrörelse vid
utförsel sjöledes från tullplats af följande vid qvarnen
framställda produkter, nemligen finsiktadt mjöl af hvete,
råg eller korn samt gryn af hvete, korn och oskalad
ris eller s. k. paddy, restitution af den tull, som af
honom blifvit erlagd för en motsvarande qvantitet
från utlandet införd omalen spanmål af samma slag,
hvarvid iakttages, att 100 kilogram hvete anses lemna
75 kilogram mjöl, 100 kilogram råg eller korn 66²/₃
kilogram mjöl, 100 kilogram hvete eller korn 66²/₃
kilogram gryn, och 100 kilogram oskalad ris eller s. k.
paddy 65 kilogram gryn, samt i öfrigt under vilkor:

a) — — — — —

— — — — — »

samt af herr *J. Bromée*, som instämt i den af herr Persson afgifna reservationen.

Herrar af *Burén* och friherre *Knorring* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

Bilaga till herr Perssons reservation.

Analys å rismjöl (s. k. risfodermjöl),

Ett prof	{	insändt af Svenska risquarnen, Karlskrona sigill märke n:o I taget
innehåller	{	11,32 % vatten, 17,87 » proteinämnen, 51,99 » qväfvefria extraktivämnen och cellulosa, 9,90 » fett, 9,92 » aska.
	{	<hr/> 100,00 %.

Göteborg den 12 oktober 1899.

Harald v. Gegerfelt.